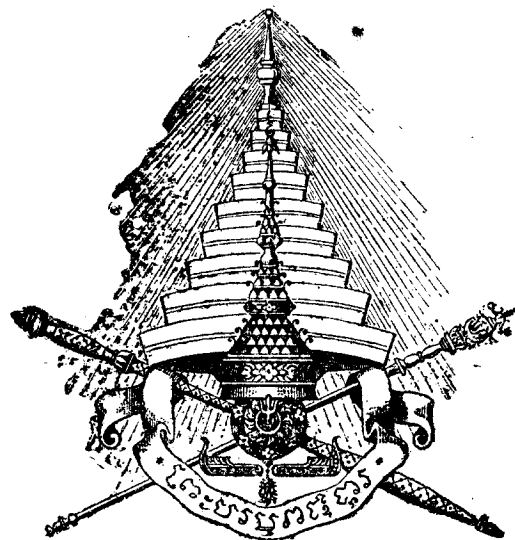

หม่อมเจ้าจันทร์ ใน พระเจ้า ชัยกา.ขอ
 กรมหมื่น ศรีสุเทพ เป็น พระ วรวงษ์.ขอ
 พระ องค์เจ้า จันทร์ สุเทพ
 หม่อมเจ้า อลังการ ใน สมเด็จพระเจ้า
 บรมวงศ์เธอ เจ้า ฟ้ามหา มาตา กรม สมเด็จพระ
 พระ บำ รวป ปรมักษ์ เป็น พระ วรวงษ์.ขอ
 พระ องค์เจ้า อลังการ
 หม่อมเจ้า วิวัฒนา ใน พระเจ้า วรวงษ์.ขอ
 กรมหมื่น สิทธิสุขุมการ เป็น พระ วงษ์.ขอ
 พระ องค์เจ้า วิวัฒนา

พระยา เทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ เป็น เจ้า พระยา
 เทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ พระยา สหราชเทวีไชย
 เป็นเจ้า พระยา สุรวงษ์วิวัฒน์ศักดิ์

(เครื่องยศ แด่คำ ประกาศ นั้น จะได้นำ
 ลง ต่อ ไป) แด้ว พระเจ้าน้องยาเธอ แด
 พระเจ้า ลูก ยาเธอต่าง กรม แด พระ องค์เจ้า
 ได้ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ต้นไม้ ทองเงิน แด่ ดอกไม้
 รูป เทียน แด่ พระ บาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
 แด่ ถวาย ดอกไม้ รูป เทียน แด่ พระ บรมวงษา
 นุวงศ์ ผู้ทรง พระ เจริญ กว่า โดย ศักดิ์ ฤา โดย
 ไฉน แด่ ถวาย สิ่ง ของ ไทย รวบรวม แด่ พระ สังฆ
 แด้ว พระ สังฆ อนุโมทนา แด่ ถวาย อดิ เรก ถวาย
 พระ พร ธา

พระ สุพรรณบัตร แด่ สุพรรณบัตร แด่ เครื่อง
 ยศ นั้น เจ้า พนักงาน จะ ได้ เจริญ ไป ถวาย ยิง
 ที่ วง แด่ ไป สิ่ง ที่ บ้าน ตาม เวลา อัน สมควร
 เป็น เสร็จ การ พระ ราชทาน พระ สุพรรณบัตร แด
 สุพรรณ บัตร แด่ เท่านั้น

ประกาศ เลื่อนกรมแต่ ตั้งกรม พระองค์เจ้า
 เจ้า พระยา

คู่ภมัตถุ พระพุทธ ดำรงกาล เป็น อดีตภาค
 ดวงแก้ว ๒๔๔๓ พรรษา ปัตย์บันกาล จันทรคติ
 นิยม มุสิกสัง วิจฉระ กติกมาศ กภาพักษ์ จตุต
 ถิตถิ โสรวาร สุริยคติภาส รัตนโกสินทร
 ศก ๑๗๑๗ พฤศจิกายนมาศ ทัดมมาสาหคุณพิเศษ
 ปริเขตกาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ์
 บดินทร เทพย มหา มงกุฏ บรมราชรัตนราชวรวงษ์
 วรุตมพงษ์บริพัตร วรชติยราชานิกโรดม จาคู
 รัตน์ บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกโตสุชาติ
 สังสุทศ เศวราหณี จักรกรี บรมนารถ มหามงกุ
 ฏราชวรังกูร สุจริตมุต สุธาษิต อรรคอุฤษฐ
 ไพบุลย์ บรมพาศุภย์กฤษณาภิหาร สุภาธิการ
 รั้งสุษัตถิ รัชัญญลักษณวิจิตรโสภาคัย สรรพวงค์
 มหาสไนตมางคประนต บาทบงกชยุคต ประสทธิ
 สรรพศุภผล อุดมบรมสุขุมมาตย์ ทิพยเทพาวดาร
 ไพศาล เกียรติคุณ อุดยพิเศษ สรรพเทพศวรานุรักษ์
 วิสิฐศักดิ์ สมญาพินิตประชานารถ เปรมกมล
 ชติยราชประยุร มุถุมุขมาตยาภิรมย์ อุดม
 เศวธาธิการ บริบูรณ์คุณสารสยามาทินคร

วรุฒเมกราชดิถก มหาปริวารนายกอนันตมณฑล
 วรฤทธิเดช สรรพวิเศษศิรินคร อเนกชนนิกร
 สโมสรมมต ประสิทธิวรยศมโหดมบรมราช
 สัมบัติ นพปดลเสวตรฉัตรดิษฐ์ คีรีวิคโน
 ปลักษณมหา บรมราชาภิเศกาภิสิติ สรรพ
 ทศทิศวิชัย ลักดมให้สรวิมหาสวามินทร์
 มหะศวมหินทรมหารามาธิราชวโรดม บรมนารถ
 ชาติอาชาวไศรย พุทธาทิ ไตรรัตนสรณารักษ์
 อุดยศักดิ์อรรคนเรศราชิบัติ เมตตากรรณา
 สัตตผลุไทย อโนปไมยบุญการ สดกไฟคาส
 มหารัชฎาธิบดินทร์ ปรมินทร์ธรรมิกมหา
 ราชาธิราช บรมนารถบพิตร พระจุลจอม
 เกลาเจ้าอยู่หัว

ทรง พระราช คำวิหว่า พระเจ้า น้อง ยาเชอ
 กรมหมื่น สรรพดิทธิประสงค์ จำเดิม แต่ ได้
 ทรง รับ พระ สุพรรณมนตรี เป็น พระองค์ เจ้า
 ต่างกรม มา ได้รับ ราชการ ใน น้าที่ ต่าง ๆ
 หลายตำแหน่ง ทั้ง ฝ่าย ทหาร พลเรือน ราชการ
 ฝ่าย ทหาร นั้น ได้ เป็น นาย พันโท นาย พัน เอก
 จน ถึง นาย พลตรี โดย ลำดับ แต่ ได้ ทรง
 ทำการ ใน น้าที่ ผู้ บังคับ การ กอง ทหาร น้า แต่
 น้าที่ ปลัด ทักษิณ คราว นั้น ราชการ ฝ่าย
 พลเรือน ได้ เป็น อธิบดี บังคับ การ ศาสตร์
 แล กรรมการ ตรวจ ความ ฎีกา แต่ ได้ รับ
 ตำแหน่ง จร เป็น ข้าหลวง ไป จัดการ ส่ง กองทัพ
 ซึ่ง ยก ขึ้น ไปปราบ ย้อ ซ่าศึก ซึ่ง มา ย้าย
 พระราช อาณาเขต ทาง เมือง หลวง พระบาง
 ตั้ง อยู่ ณ เมือง พิไชย ภาย หลัง ได้ รับ ตำแหน่ง
 เป็น ข้าหลวง ออก ไป ตรวจ ราชการ เมือง ภูเก็ต
 แล้ว ได้ ทรง รับ ตำแหน่ง เป็น ข้าหลวง ปราบ
 ปราบ ผู้ร้าย แล จัดการ เมือง นคร ราษดีห์มา
 อยู่ ปี เศษ ภาย หลัง ได้ รับ ตำแหน่ง ที่ เสนาบดี
 กระทรวง โยธาธิการ อยู่ ไม่ ช้า เมื่อ มี ราชการ

สำคัญ ขึ้น ต้อง เสด็จ กลับ ขึ้น ไป จัดการ
 ณ เมือง นคร ราษดีห์มา แล้ว จึง ได้ รับ ตำแหน่ง
 เป็น ข้าหลวง ต่าง พระองค์ ตั้ง อยู่ ณ เมือง
 อุบลราชธานี จน ถึง บัด นี้ นับ ได้ ๑ ปี ต่อ มา
 กอบ ด้วย พระ สติ ปัญญา แล พระ อธิยาไศรย
 อัน สดุด ยื่น ไป ด้วย ความ เมตตา ปราณี
 มี วิริย อุสาห แล ความ อุตุน ต่อ ความ ลำบาก
 ด้วย เห็น แก่ ราชการ มิ ได้ มีความ ห้อถอย แล
 มี พระ อธิยาไศรย มิ ได้ หนัก ไป ใน โลกกรรม
 ทั้ง ปวง สมควร ที่ จะ เลื่อน พระ เกียรติยศ ขึ้น
 เป็น พระองค์ เจ้า ต่าง กรม ผู้ใหญ่ ได้

จึง มี พระ บรมราช โองการ ดำรัส สั่ง ให้ สถาปนา
 เลื่อน พระ เจ้า น้อง ยาเชอ กรมหมื่น สรรพดิทธิ
 ประสงค์ ขึ้น เป็น พระองค์ เจ้า ต่างกรม ผู้ใหญ่
 มี พระนาม ตาม จารึก ใน พระ สุพรรณมนตรี ว่า
 พระ เจ้า น้อง ยาเชอ กรมขุน สรรพดิทธิประสงค์
 อชันนาม ทรง ศักดินา ๑๕๐๐ ตาม พระราช
 กำหนด อย่าง พระองค์ เจ้า ต่างกรม ใน พระบรม
 มหา ราชวงิจ จง ทรง เจริญ พระชนมายุ พรรณ
 ศุขพล ปฏิภาณ คุณสาร สัมบัติ สรรพศิริ สวัสดิ์
 พิพัฒน์ มงคล วิบุลยศุภผล ขนสาร สัมบูรณ์
 อุดย เกียรติยศ เสด็จ งามภาพ ทุกประการ
 ให้ ทรง เลื่อน

- เจ้ากรม เป็น ขุน สรรพดิทธิประสงค์
- ถือ ศักดินา ๒๐๐
- ปลัดกรมคง เป็น หมื่น ตำรงราชกิจ
- ถือ ศักดินา ๕๐๐
- สมุหยาญซึ่ง เป็น หมื่น ดิฉิตคณาวิักษ์
- ถือ ศักดินา ๓๐๐

อนึ่ง ทรง พระราช คำวิหว่า พระเจ้าน้องยาเชอ
 กรมหมื่น สัมมต อมรพันธ์ จำ เดิม แต่ ได้ เลื่อน
 พระ เกียรติยศ ขึ้น เป็น พระองค์ เจ้า ต่างกรม มา

ตามที่ ได้ ประกาศ ใน ครั้ง ก่อน แล้ว นั้น ก็ ได้
 ทรง รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง ราชเลขาณการ
 สืบเนื่อง มา มี ได้ มี เวลา เว้น ว่าง เพราะเหตุว่า
 เปน ตำแหน่ง สำคัญ อัน เปน ที่ ว่าง พระราช
 หฤไทย อัน จะหาตัว ผู้ เปลี่ยน ได้ โดยยาก
 แต่ เมื่อ ราชการ ใน นานี้ สำคัญ อื่น ๆ ไม่มี ตัว
 ก็ เปนการ จำเปน ที่ ต้อง ทรง รับ ตำแหน่ง อื่น ๆ
 เพิ่มขึ้น นอกจาก นานี้ เดิม อัน เปน ตำแหน่ง
 สำคัญ อยู่ แล้ว นั้น อีก เปน หลายครั้ง หลายคราว
 ถึงว่า ไม่ได้ ทรง รับ ราชการ ใน นานี้ นั้น ๆ อยู่
 ชำ นาน ก็จริง ก็ ได้ ทรง ทำการ โดย สดุด พระ กำนัด
 ซึ่ง จะทำให้ เปนการ ดี ได้ ครั้น เมื่อ มี ตัว
 ผู้ ซึ่ง ควร จะรับ ราชการ ได้ เมื่อ ไต จึง ได้ ทรง
 พระ กรณา โปรด เกด้า โปรด กระหม่อม
 ปลด เปลี่ยน ราชการ ใน นานี้ จร เช่น นั้น เปนครั้ง
 เปนคราว ไป คือ ได้ ทรง ตูต การ เจ้าเรียน
 ส้มเต๋จ พระเจ้า ลูก เธอ แด พระเจ้า ลูก เธอ
 ทั้ง พระราชกุมาร แด พระราชกุมารี แด รับ
 ราชการ ใน ตำแหน่ง อธิบดี กรม คึกษาธิการ
 คราว หนึ่ง รับ ราชการ แทน เสนาบดี กระทรวง
 มุรชากร คราว หนึ่ง ภายหลัง ได้ รับ ราชการ
 ประจำ ใน ตำแหน่ง อธิบดี กรม พระคลัง ฆ้างที่
 อีก ตำแหน่ง สืบมา จน บัดนี้ มี พระ สติ
 บัญญา แด วิษาคูณ รอบรู้ ใน ราชกิจ เก่า ใหม่
 ใหญ่ น้อย ทั้ง ปวง รอบ คอบ นับว่า เปน มรม
 ราชปลัดมัมภ ใน ราชกิจ ทั้ง ปวง ต้อง ประจำ ตาม
 เสด็จ พระราช ดำเนิน ประพาศ ทั้ง ใน พระราช
 อาณาเขต แด ต่าง ประเทศ ตลอด ถึง ยุโรป
 แด มี พระ หฤทัย เต็ม ใจ ศรัทธา ใน พระ
 รัตนไตรย์ เปน บัณฑิตย์ ทราบ อรรถ ธรรม จาริต
 ใน พระพุทธ สำนานา จึง เปน ผู้ ที่ ได้ รับ ราชกวร
 อดอง พระเดช พระคุณ ใน กวร พระราช กุศล
 แดการ พระ สำนานา เนื่อง ๆ จน ภายหลัง ได้

ตั้ง อยู่ ใน ตำแหน่ง สำนานายก หฤ พุทธ สำนาน
 สังคะ อัน ทรง พระราช ดำริห์ รวบ รวุม พระ
 ปรียัติธรรม แด หนังสือ ทั้ง ปวง อัน เนื่อง ด้วย
 พระพุทธ สำนานา มี พระ อธิยา ไตรย เยือก เย็น
 ไป ด้วย ความ เมตตา กรุณา แด ตั้ง อยู่ ใน ความ
 จงรัก รักดี ซื่อสัตย์ สุจริต อัน พิเศษ ส้มควร ที่
 จะ เลื่อน พระ เกียรติยศ เปน พระองค์ เจ้า
 ต่าง กรม ผู้ ใหญ่ ได้

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส สั่ง ให้ สภา
 ปณา เลื่อน พระเจ้า น้อย ยาเชอ กรมหมื่น ส้มตอมร
 พันธุ์ ขึ้น เปน พระองค์ เจ้า ต่าง กรม ผู้ ใหญ่
 มี พระนาม ตาม จารึก ใน พระสุพรรณบัฏ ว่า พระ
 เจ้า น้อย ยาเชอ กรมขุน ส้มตอมรพันธุ์ อชฌนาม
 ทรง ศักดินา ๑๕๐๐๐ ตาม พระราช กำหนด อย่าง
 พระองค์ เจ้า ต่าง กรม ใน พระบรมมหาราชวัง จง
 ทรง เจริญ พระชนมายุ พรรณ สุข พด ปฏิภาณ คุณ
 สวรรค์สมบัติ สรรพศรีสวัสดิพิพัฒน์มงคล วิบุลย
 ศุภผลชนสารสมบัติ อุดมเกียรติยศเดชะนภาพ
 ทุก ประการ

ให้ ทรง เลื่อน

เจ้า กรม เปน ขุน ส้มตอมรพันธุ์

ถือ ศักดินา ๖๐๐

ปลัดกรมกอง เปน หมื่น ส้มตอมรพรท

ถือ ศักดินา ๕๐๐

สมุหบัญชี กอง เปน หมื่น ส้มตอมรพด

ถือ ศักดินา ๓๐๐

อนึ่ง ทรง พระราชดำริห์ ว่า พระเจ้า น้อย ยาเชอ
 กรมหมื่นพิทยตาทพฤทธิวิชาตา จำเดิม แต่ ได้ รับ
 พระสุพรรณบัฏ เปน พระองค์ เจ้า ต่าง กรม แล้ว
 ได้ ทรง รับ ตำแหน่ง เปน เสนาบดี กระทรวง มุรชากร
 แด ใน ขณะ เมื่อ เสนาบดี กระทรวงโยธาธิการ มี
 ราชการ ไป ห้างเมือง ได้ ทรง รับ ตำแหน่ง แทน
 เสนาบดี กระทรวงโยธาธิการ ลวม กับ ตำแหน่ง เสนา

ด้วย ครั้นเมื่อเริ่มตั้ง รัฐมนตรี ได้ทรง รับ
 ตำแหน่ง เป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย จัด การ วาง
 แบบอย่าง แด เสนาบดี ประธาน ใน ที่ ประชุม โดย พระ
 องค์ เสด็จ ประทับ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ให้ การ ประชุม
 แห่ง รัฐมนตรี เป็น ระเบียบ ขึ้น ได้ เป็น ประชุม ครั้น
 เมื่อ เปลี่ยน เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ได้ ทรง
 รับ ตำแหน่ง เป็น เสนาบดี กระทรวงโยธาธิการ ได้
 ทรง จัด การ สร้าง ทาง รถไฟ สาย นครราชสีมา
 แด เริ่ม สร้าง สาย ทาง เพชรบุรี แด ได้ จัด การ
 ก่อ สร้าง ใน กระทรวงโยธาธิการ แด วาง แบบ
 อย่าง กรมเจ้าท่า จัด การ รักษา คลอง น้ำ ทั้งปวง ใน
 กรุงเทพฯ แด ได้ ทรง ช่วย ราชการ ใน กรมราช
 เสนาธิการ เวลา เสด็จ พระราชดำเนิน ประพาศ ประ
 เทศ ยุโรป ภาย หลัง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ
 ให้ ดำรง ใน ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงวัง อัน
 เป็น ตำแหน่ง สำคัญ ใหญ่ ใน พระราชฐาน แด ใน ราช
 การ ซึ่ง เป็น ราชประเพณี ทั้ง ไป มี พระอัยยา
 ไศรย ชื่อ ทรง จง รักภักดี ต่อ ได้ ฝ่าฝืน ของ องค์ พระ
 บาท ทรง พระปรีชาสามารถ ใน ราชการ ซึ่ง
 จะ รักษา พระบรมเสนาธิการ แด ชาติ ศาสนา ราชประเพณี
 นับว่า เป็น บรมราชาธิปไตย ได้ ผลิตของ พระเดช
 พระคุณ ทั้ง ราชการ ใน ส่วน พระองค์ แด ราชการ
 แผ่นดิน มี พระหฤทัย โอบ อ้อม อารี ทั้ง ไป ใน
 ราชบริพาร ทั้งปวง สมควร แก่ ตำแหน่ง มหามณ
 เจียรมาต เป็น ที่ เมา พระราชหฤทัย ใน สรรพราช
 กิจ ทั้ง ภายใน ภายนอก สมควร ที่ จะ เลื่อนพระ
 เกียรติยศ เป็น พระองค์ เจ้า ต่าง กรม ผู้ใหญ่ ได้

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง ให้ สถา
 ปนา เลื่อน พระเจ้า น้อย ยาเชอ กรมหมื่นพิทยธาดา
 พุทธิธาดา ขึ้น เป็น พระองค์ เจ้า ต่าง กรม ผู้ใหญ่
 มี พระนาม ตาม จารีต ใน พระสุพรรณบัฏว่า พระ
 เจ้า น้อย ยาเชอ กรมหมื่นพิทยธาดา พุทธิธาดา

ทรง คัด ดินา ๑๕๐๐ ตาม พระราชกำหนด อย่าง พระ
 องค์ เจ้า ต่าง กรม ใน พระบรมมหาราชวัง จง ทรง
 เจริญ พระชนมายุ พรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสาร
 สัมบัติ สรรพศิริสวัสดิ พิพัฒนามงคล วิบูลย์ศุภผลธน
 สวรรค์สมบูรณ์ อุดมเกียรติยศ เศษานภาพ ทุกประการ
 ให้ ทรง เลื่อน

เจ้า กรม เป็น ขุนพิทยธาดา พุทธิธาดา
 ถึง คัด ดินา ๒๐๐
 ปลัด กรม คง เป็น หมื่นอุสาหาภพประสิทธิ์
 ถึง คัด ดินา ๕๐๐
 สมุหบัญชี คง เป็น หมื่นฤทธิธาดา พุทธิธาดา
 ถึง คัด ดินา ๓๐๐

อนึ่ง ทรง พระราชดำริเห็นว่า พระเจ้า ลูกยาเชอ
 พระองค์ เจ้า จิระประวดีวรเดช ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ เสด็จ ไป เฝ้า เรียน วิชา ใน ประ
 เทศ ยุโรป แต่ ยัง ทรง พระเยาว์ พระชนมายุ เพียง
 ๘ พรรษา ได้ ทรง ศึกษา วิชา การ ฝ่า ย ทหาร
 ตาม แบบ อย่าง ประเทศ เดนมาร์ก โดย ความ ซำหิ
 ซำนาญ รอบ รู้ ใน ยุทธวิธี จน ครั้ง เมื่อ สมเด็จ
 พระเจ้า เอมเปอเรอ กรุง รัสเซีย ได้ ทูล ขอ พระ
 บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว เมื่อ เสด็จ พระราช
 ดำเนินประพาศ ประเทศ ยุโรป ให้ พระเจ้า ลูกยาเชอ
 เสด็จ ช่วย ใน การ ประลองยุทธ์ ครั้น เมื่อ เสด็จ
 การ แล้ว สมเด็จ พระเจ้า เอมเปอเรอ พระองค์ นั้น
 ได้ มี พระราชหัตถเลขา มา ยัง พระบาท
 สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว ทรง สรรเสริญ ความ
 ว่องไว สามารถ แด ความ รู้ ของ พระเจ้า ลูก
 ยาเชอ พระองค์ เจ้า จิระประวดีวรเดช เป็น อัน มาก
 แด เมื่อ เสด็จ อยู่ ใน ประเทศ ยุโรป นั้น ได้ รับ นำ ที่
 คัด จง พระองค์ ไป ช่วย การ บรมราชาภิเษก สมเด็จ
 พระเจ้า นิคอลาค์ ที่ ๒ พระเจ้า กรุง รัสเซีย แด
 ไป ช่วย ใน การ รัชฎาภิเษก สมเด็จ พระเจ้า ออสการ์
 พระเจ้า กรุง สวีเดน แด โนโรเว แด เมื่อ เวลา เสด็จ

พระราชดำเนิร ประพาศ ประเทศ ยุโรป ก็ ได้
 ทาม เล็ดจ์ พระราชดำเนิร ไป เกือบ จะ ทัว ทุก ราช
 สำนัก เปน ที่ ทรง รู้จัก คูน เคย ของ พระเจ้าแผ่นดิน
 ดิน แด เจ้า นาย ใน นานา ประเทศ ทัว ทุก พระนคร
 ย่อม สรรเสริญ พระอริยาไศรย แด วิชา ความ รู้ของ
 พระเจ้า ลูกยาเธอ พระองค์ นี้ ทัว ทุก สถานที่ ครั้น
 เมื่อ เล็ดจ์ เข้า มา รับ ราชการ ใน กรุง เทพฯ ทรง
 รับ ตำแหน่ง เสนาธิการ ใน กองทัพ บก ได้ ทรง
 จัด การ บำรุง โรงเรียน ฝ่ายทหาร ให้ รุ่งเรือง ยิ่ง
 ขึ้น กว่า แต่ ก่อน ภาย หดง ได้ ทรง บังคับ การ
 ทหาร ทาดเด็ก รักษา พระองค์ แด ตำรง ตำแหน่ง
 ปลัดทัพ บก ได้ ทรง จัด การ วางแบบ อย่าง แด
 บำรุง การ ใน กรม ทหาร บก ให้ เจริญ รุ่งเรือง ขึ้น
 เปน อัน มาก บัดนี้ มี พระชนมายุ เจริญ โวย กอบ
 ด้วย พระสติปัญญา สามารถ สมควร ที่ จะ เปน
 พระองค์ เจ้า ต่างกรม รับ ราชการ ถอง พระเดช
 พระคุณ ต่าง พระเนตร พระกรรม์ พระองค์ นี้ ได้
 จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส ตั้ง ให้ สถา
 ปนา พระเจ้า ลูก ยาเธอ พระองค์ เจ้า จิระประวดีวร
 เดช เปน พระองค์ เจ้า ต่าง กรม มี พระนาม
 ตาม จารึก ใน พระสุพรรณบัตร ว่า พระเจ้า ลูก
 ยาเธอ กรมหมื่น นครไชยศรีสุรเดช นาคนาม ทรง
 ศักดินา ๑๕๐๐๐ ตาม พระราชกำหนด อย่าง พระองค์
 เจ้า ต่าง กรม ใน พระ บรมมหาราชวัง จง ทรง
 เจริญ พระชนมายุ พรรณสุขพตปฏิภาณ คุณ ดำ
 สมบัติ สรรพศิริสวัสดิพิพัฒนามงคล สุนทรศุภผล
 ขนสารสมบูรณ์ อุดมเกียรติยศเดชานุภาพ ทุก
 ประการ
 ให้ ทรง ตั้ง เจ้า กรม เปน หมื่น นครไชยศรี
 สุรเดช ถือ ศักดินา ๖๐๐
 ให้ ทรง ตั้ง ปลัด กรม เปน หมื่น เกษตร
 ประมุขานี้ ถือ ศักดินา ๕๐๐
 ให้ ทรง ตั้ง สมุหบาญชี เปน หมื่น สาครมุข

พลประชม ถือ ศักดินา ๓๐๐
 ให้ ผู้ซึ่งได้ เลื่อนตำแหน่งแดงตำแหน่งยศทั้ง ๑๒
 นี้ ทำ ราชการ ใน หดวง แด ใน กรม ตาม อย่าง
 ขรรณนิยม เจ้ากรม ปลัดกรม สมุหบาญชี ใน
 พระองค์ เจ้า ต่าง กรม ทั้งปวง ลับ ไป ขอ ให้ มี
 ศุขสวัสดิเจริญ เทอญ
 อนึ่ง ทรง พระราชดำริห์ ว่า หม่อมเจ้าพรณราย
 เปน พระธิดา ใน สมเด็จ พระบรมราชมาตามหัยกา
 เธอ กรมหมื่นมาตยาพิทักษ์ เปน พระเจ้า หลาน
 เธอ ใน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า เจ้า อยู่ หัว
 ได้ รับ ราชการ ถอง พระเดช พระคุณ ใน พระบาท
 สมเด็จ พระจอมเกล้า เจ้า อยู่ หัว มี พระ ราชธิดา
 แด พระราชโอรส ๒ พระองค์ อัน ได้ ทรง พระ
 กรุณาโปรดเกล้า โปรด กระหม่อม ยก ขึ้น เปน เจ้า
 พ้า แด นั้น ก็ เปน การ สมควร ที่ จะ ได้ เลื่อน พระ
 เกียรติยศ ให้ ยิ่ง ขึ้น ขึ้น หนึ่ง แด หม่อมเจ้า
 พรณราย นับ ว่า เปน พระ ราชมาตุจฉา อัน ได้ ทรง
 สนิท สนม มา แต่ ยัง ทรง พระเยาว์ บัดนี้ ก็ มี
 พระ ชนมายุ มาก แล้ว สมควร ที่ จะ ดำรง พระ
 เกียรติยศ เปน พระ สัม พันธ วงษ์ เธอ พระ องค์
 เจ้า ได้
 จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส ตั้ง ให้ สถา
 ปนา หม่อม เจ้า พรณ ราย ขึ้น เปน พระองค์ เจ้า ฝ่าย
 ใน มี พระ นาม ตาม จารึก ใน พระ สุพรรณบัตร
 ว่า พระ สัม พันธ วงษ์ เธอ พระ องค์ เจ้า
 พรณราย อรรคเดชะ ทรง ศักดินา ๓๐๐๐ ตาม
 พระ ราช กำหนดอย่าง พระ สัม พันธ วงษ์ เธอ พระองค์
 เจ้า ฝ่ายใน จง เจริญ พระ ชนมายุ พรรณสุขพต
 ปฏิภาณ คุณ ดำ สมบัติ สรรพ ศิริ สวัสดิ
 พิพัฒน์ มงคล ทุก ประ การ
 อนึ่ง ทรง พระ ราช คำ ริห์ ว่า หม่อมเจ้า
 จันทร ใน พระเจ้า โยยกา เธอ กรม หมื่น ศรี

สุเทพ เปน พระเจ้า หาดาน เชน ใน พระบาท
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย์ ได้รับ ราช
การ ของ พระเดช พระคุณ ใน การ ช่างมา มากกว่า
๓๐ ปี ส่วน การ จร มี ทำ นำ บัน พระ ที่ นั้ง จักร
กริมหา ปราสาท ช่อม พระ ที่ นั้ง จักรพรรดิ
พิฆาน หอ พระ ชุ่ม พระ แกด พระ ที่ นั้ง ดุสิต
มหา ปราสาท เปน ต้น จน ถึง ทำ พระ ที่ นั้ง ทรง
ผนวช ที่ วัด เบญจมบพิตร อยู่ใน บัดนี้ ส่วน
ราชการ ประจํา นั้น ได้ ทำ อยู่ใน หอง ช่าง เขียน
ใน พระบรมมหา ราชวัง เปน นิศย์ ได้ ของ พระ
เดช พระคุณ ใน การ ช่าง ทั้ง ปวง เปน อัน มาก มี
ความ อุดม สม่ํา เสมอ มิ ได้ ย่อ หย่อน สมควร
ที่จะ ได้รับ พระเกียรติยศ เชิดชู ความชอบ ใน ราชการ
แต่ เพื่อ จะ ได้ เปน พระเกียรติยศ ใน พระบาท สมเด็จพระ
พระเจ้า อยู่ หัว อัน เปน ปฐม บรม ราช อาช

จึง มี พระ บรม ราช โอง การ คำ รัส สั่ง ให้
สถาปนา หม่อม เจ้า จันทร ขึ้น เปน พระองค์ เจ้า ให้
มี คำ นำ นํา พระ นาม ตาม จารึก ใน พระสุพรรณ
บัฏ ว่า พระวร วงษ์ เชน พระองค์ เจ้า จันทร
สุเทพ ถึง นาม ทรง กัก ดินา ๓๐๐๐ ตาม พระ
ราช กำหนด อย่าง พระวร วงษ์ เชน พระองค์ เจ้า นั้น
จง เจริญ พระชนมายุ พรรณ สุข พด ปฏิภาณ คุณ
สาร สม บัดี สรรพ ศิริ สวัสดิ์ พิพัฒน์ มงคล ทุก
ประการ

อนึ่ง ทรง พระ ราช คำ รัส ว่า หม่อม เจ้า อุดง การ
ใน สมเด็จพระเจ้า บรม วงษ์ เชน เจ้า พ้า มหา
มาตา กรม สมเด็จพระ บารบ ปรบั กษ ได้
รับ ราชการ ใน การ ช่าง ต่าง ๆ อัน สมเด็จพระ
เจ้า บรม วงษ์ เชน ได้ ทรง เปน แม่ กอง มี การ
พระ เมรุ เบญจา แต่ การ ที่ ดง ตรง แต่ พระ
ที่ นั้ง สีวา โดย มหา ปราสาท เปน ต้น ภาย หลัง
ได้รับ ราชการ ใน พระ คณ มหา สม บัดี เปน

อธิบดี กรม ด้วย แต่ เปน ปลัด หุด ของ ภาย
หลัง ได้ เปน ปลานายก รัฐ มนตรี แต่ มัง คับ การ
กรม พระ คช บาต แล้ว จึง ได้ เปน ข้าราชการ
ภิปาต มณฑล ปาจิณ บุรี มี พระ สติ บัญญา
สามารถ ใน ราช กิจ แต่ ความ อุดม สม่ํา เสมอ ใน ตำแหน่ง
ทั้ง ปวง สมควร ที่จะ ได้ เดือน พระ เกียรติ
ยศ ขึ้น เปน พระวร วงษ์ เชน พระ องค์ เจ้า พระ องค์
หนึ่ง ได้

จึง มี พระ บรม ราช โอง การ คำ รัส สั่ง ให้
สถาปนา หม่อม เจ้า อุดง การ ขึ้น เปน พระองค์ เจ้า ให้
มี คำ นำ นํา พระ นาม ตาม จารึก ใน พระสุพรรณ
บัฏ ว่า พระวร วงษ์ เชน พระ องค์ เจ้า อุดง การ
ครุช นาม ทรง กัก ดินา ๓๐๐๐ ตาม พระ ราช
กำหนด อย่าง พระวร วงษ์ เชน พระ องค์ เจ้า นั้น จง
เจริญ พระชนมายุ พรรณ สุข พด ปฏิภาณ คุณ สาร
สม บัดี สรรพ ศิริ สวัสดิ์ พิพัฒน์ มงคล ทุก
ประการ

อนึ่ง ทรง พระ ราช คำ รัส ว่า หม่อม เจ้า
วัฒนา ใน พระวร วงษ์ เชน กรม หมื่น สิทธิ
สุขุมการ ได้ เข้า รับ ราชการ ใน กรม ทหาร
ล้อม วง มี ตำแหน่ง ตั้งแต่ ปลัด กอง จน ถึง นาย
พัน เอก มัง คับ การ กอง ได้รับ ราชการ ใน กรม
วัง เปน ที่ สนธิ ชิด ชอบ พระ ราช อธิยา ไศรย มา ช้าง
นาน ภาย หลัง ได้ ขึ้น ไป ราชการ ใน กอง พระ
เจ้าน้อง ยา เชน กรม หลวง ประ จักษ ศิด ปาคม
ช้าง หลวง มณฑล ฝ่าย เหนือ แต่ ได้ เปน แม่ กอง
ขึ้น ไป รักษา ราชการ เมือง ภูวดล ส่อง จน เสร็จ ราชการ
แล้ว ประจํา อยู่ใน มณฑล นั้น ถึง ๘ ปี
ครั้น เมื่อ พระเจ้า น้อง ยา เชน กรม หลวง ประ
จักษ ศิด ปาคม เสด็จ ลง มา รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง
เสนาบดี กระทรวง กระจาย โหม จึง ได้รับ

ตำแหน่ง เป็น ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลฝ่ายเหนือ
มาจนบัดนี้ มีพระ อธิยา ไศรย ชื่อ ตรงจง รัก
รัก คือ ราชการ อดทน คือ ความลำบาก
มิได้มีความย่อหย่อน สมควรที่ได้เลื่อน พระ
เกียรติยศ ขึ้นเป็น พระ วงษ์ เรอ พระ องค์เจ้า
พระ องค์หนึ่ง ได้

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง ให้
สถาปนา หม่อมเจ้า วัฒนา ขึ้นเป็น พระองค์เจ้า ให้
มีคำ นำน่า พระนามตามจารึก ในพระสุพรรณบัตร
ว่า พระ วงษ์ เรอ . พระ องค์เจ้า วัฒนา กษ
นาม ทรงศักดิ์นา ๒๐๐๐ ตาม พระราชกำหนด
อย่าง พระ วงษ์ เรอ พระ องค์เจ้า ฝ่าย พระ ราช
วงษ์ บวร จง เจริญ พระ ชนมายุพรรณ ศุข พล
ปฏิภาณ คุณ สาร สมบัติ สรรพศิริ สวัสดิ์
พิพัฒน์ มงคล ทุก ประการ

อนึ่ง ทรง พระ ราช คำ วิหว่า พระ ยา เท
เวศร์วงษ์ วิ วัฒน ได้รับ ราชการใน กรม หาด
เด็ก ได้รับ ตำแหน่ง โดย ลำดับ จน ถึง เป็น จาง
วาง แด เป็น ผู้บัญชาการ กรม ม้า แด กรม มหร
ศพ ราชการ ใน ระหว่าง นั้น ได้ มี น้ำ ที่ ต่าง ๆ
อัน เป็น ที่ ว่าง พระ ราช หลุ ทัย สนิท เป็น อัน มาก
ได้ เป็น กรรม การ ฎีกา แด กรรม การ เรื่อง ที่ นา แด
ได้รับ ราชการ ไป เจริญ ทาง พระ ราช ไมตรี กรุง รัส
เซีย พร้อมด้วย พระ เจ้า น้อง ยา เรอ กรม
หลวง ดำรง ราช านุกาพ ที่ เมือง ลีวา เดีย แด ได้
เป็น ข้า หลวง ไป บัง บั้น เซตร แคน เมือง พัทลุง แด
เมือง สงขลา แด ได้รับ ตำแหน่ง เป็น พระ อภิ
บาล สมเด็จ พระ บรม โอวธา ชีราช เจ้า พ้ามหา
วชิรคุณ หิศ ภายหลัง ได้ เป็น อุปนาย ก รัฐมนตรี
แล้ว เลื่อน ขึ้น เป็น สภา นาย ก ครั้น เมื่อ เริ่ม จัด
การ กรม ศุขาภิบาล ก็ ได้รับ ตำแหน่ง เป็น อธิบดี

ใน กรม นั้น แด เป็น เสนาบดี กระทรวง โยธา
ธิการ ภายหลัง จึง ย้ายมา เป็น เสนาบดี กระทรวง
เกษตรา ธิการ พระยา เท เวศร์วงษ์ วิ วัฒน เป็น ผู้
ได้ สนิท ชิด ชอบ พระ ราช อธิยา ไศรย ตั้งแต่ ยาว
มา ประกอบ ด้วย สติ ปัญญา สามารถ มี
ปฏิภาณ ปรีชา ว่อง ไว ใน ราช กิจ ทั้ง ปวง เมื่อ
ได้รับ ราชการ ใน น้ำ ที่ ไต ก็ ได้ ตั้ง ใจ ตลอด
พระ เศษ พระ คุณ โดย ความ อื่อ เพื่อ มิ ได้ ย่อหย่อน ได้
ดำรง ราชการ ใน น้ำ ที่ เสนาบดี มาจน บัดนี้ สม
ควร ที่ จะ เลื่อน ยศ บรรดาศักดิ์ ขึ้น เป็น เจ้า พระ ยา
ผู้หนึ่ง ได้

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง ให้สถา
ปนา พระยา เทเวศร์วงษ์ วิ วัฒน ขึ้นเป็น เจ้าพระยา
มี สมยา จารึก ใน สุพรรณบัตร ว่า เจ้าพระยา
เทเวศร์วงษ์ วิ วัฒน บรมชติยราชสวามิภักดิ์
สมบุรณศักดิ์ สุขุม ชาติ มธุรวาทวิจิตร สรรพ
ราชกิจพิจารณา มโหฬาร คุณสมบัติ กตยา
ณวัตร มหามาตยา ชิบตี พุทธาทิศิริวัติน
ราชา เมตตาชวา ธยาไศรย ธภย พิริย
บรากรม พาหุ นาคนาม ดำรงศักดิ์นา ๓๐๐๐๐
จง เจริญ ทฤชชนมายุ พรรณศุขศิริสวัสดิ์
พิพัฒน์มงคลธนสารสมบัติ บริวารสมบุรณ
ทุกประการ

อนึ่ง ทรง พระราช คำ วิหว่า พระ ยา ดี
ราชเตโชไชย ได้ ไป เรียน วิชา การ ฝ่าย
ทหาร ที่ กรุง อิง แตนต์ ครั้น เมื่อ กลับ เข้า มา ได้รับ
ราชการ เป็น ผู้บังคับการ กอง ทหาร บิน ใหญ่ ได้ จัด
ตั้ง กอง ทหาร บิน ใหญ่ ให้ เป็น แบบ เรียบ ร้อย
ใน ระหว่าง นั้น ได้ เป็น ข้า หลวง ออก ไป
เจรจา การ เรื่อง พาด สาย โทรเทศ ที่ เมือง
สิงคโปร์ แด เป็น ข้า หลวง ใหญ่ รักษา

ราชการ หัว เมือง ชายทะเลฝั่งตะวันตก
 แด่ได้ไปปราบปราม อังยี ตำบลคอนกระเบื้อง
 แขวงเมืองราชบุรี ครั้งหนึ่ง ครั้นเมื่อข้อ
 ข้าราชการเข้ามา ย้ายพระราชอาณาเขต
 ตำบลทุ่งเชียงคำ ก็ได้เป็นผู้บังคับการ ทหาร
 ไปปราบข้อ ข้าราชการ ใน ครั้งนั้น ภายหลัง
 ได้เป็นอุปทูตไปเจริญทางพระราชไมตรีกรุงยี่ปุ่น
 ครั้นเมื่อจัดการตั้งโรงเรียน นายร้อย
 ทหารบก ได้เป็นนายพันเอกจน ภายหลัง
 ได้เลื่อนขึ้นเป็น นายพลตรี บังคับ การ
 โรงเรียนนั้น ได้จัดการวางแบบธรรมเนียม
 อย่างโรงเรียนประเทศยุโรปเป็นต้น มา แล้ว
 ได้รับตำแหน่งเป็นที่ปลัดทัพ บก ครั้นเมื่อ
 สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ ผู้บัญชาการ
 ทหารบก เสด็จ ออกไปประเทศยุโรป ก็ได้
 รับตำแหน่งเป็นผู้แทนผู้บัญชาการ ตลอดเวลานั้น
 ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
 พระราชดำเนิน ประเทศยุโรป ได้รับตำแหน่ง
 เป็น นายพลราชองครักษ์ ตามเสด็จ พระ
 ราชดำเนิน ประจำพระองค์ เสด็จไปทุกประเทศ
 แด่ทุกราชสำนัก มิได้มีเวลาคลาด จากพระ
 องค์เลย ครั้นเมื่อเสด็จพระราชดำเนิน
 กลับกรุงเทพมหานคร จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็น สมุห
 ราชองครักษ์ ได้บังคับราชองครักษ์ ทั้งปวง
 ทั่วไป พระยาศรีทราโชไชย ประกอบ
 ไปด้วยความรู้ ในการฝ่ายทหาร
 อันได้เรียนมาโดยชำนาญ มีกิริยา
 อ่อนโยนเป็นที่สรรเสริญ ของนานาประเทศ
 รอมร ในหน้าที่ราชการ อันเป็นตำแหน่งของตน

แต่มีความ อุดม จงรักภักดี คือได้ฝ่า
 ลของ ชูดี พระบาท ได้ประจำรักษาพระองค์
 อยู่เนื่อง นิตย์ เสนที่ไว้วางพระราชฤทัย
 อันเป็นที่รักที่สืบเนื่อง มาในตระกูลใหญ่
 อันได้รับราชการแผ่นดิน มีความชอบมา
 แต่ก่อนเป็นอันมาก ควรที่จะได้มียศ
 บรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาผู้หนึ่งได้
 จึงมีพระบรมราชโองการ ดำรัสสั่งให้
 สถาปนาพระยาศรีทราโชไชย ขึ้นเป็นเจ้า
 พระยา มีสมญาจารึกในสุพรรณบัตรว่า
 เจ้าพระยาสุรวงษ์วิวัฒน์ศักดิ์
 บรรณารถ วรุตมามาตย มหาเดนาบดี
 ยุทธวิริยเดวี นคเวท อนันตเดช กิติโกจร สุจริต
 สำนรมหา สวามิภักดี ราชานุรักษ์ ชุนนิพัทธ์
 ศิริรัตนไตรย สรรพชาติ อุดมเมตยาชวาไศรย
 อภัยพิริยบรากรมพาหุ อชันนาม ดำรงศักดิ์นา ๑๐๐๐๐
 จงเจริญทฤชชนมายุ พรรณสุขศิริสวัสดิ
 พิพัฒน์มงคล ธนสารสมบัติ บริวาร สมบูรณ์
 ทุกประการ เทอญ

พระราชทานหิรัญบัตรแด่สัญญาบัตร
 บัตรีพระสงฆ์

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน วันโกสินทร ศก ๑๑๙
 เวลาทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เสด็จออกพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทรงจุด
 เทียนนมัสการแล้ว ทรงแสดงพระอภิธรรม
 สวดมนต์ พระอภัยมณี อ่านประกาศตั้งพระเสด็จ
 แล้ว ได้ทรงพระเคนหิรัญบัตรแด่สัญญาบัตร
 ศาลบัตรแก่พระสงฆ์รวม ๕๒ รูป (ตั้งแจ้งอยู่ใน
 ประกาศซึ่งจะได้ลงต่อไปนั้น) แล้วเสด็จขึ้น